

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Відокремлений структурний підрозділ
«Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка»

Циклова комісія гуманітарно-соціальних освітніх компонентів

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ПРАКТИКУМ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Шифр дисципліни за ОПП	ВК
Освітній рівень	фахова передвища освіта
Статус дисципліни	вибіркові компоненти ОПП (за вибором здобувача фахової передвищої освіти)
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А3 Початкова освіта
Спеціалізація	
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форма підсумкового контролю	залік

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Сорока Оксана Леонідівна , спеціаліст вищої категорії, старший викладач
Контактний телефон	+380663055185
E-mail:	sorokaok2009@ukr.net oksanatoroka@ppfkgnpu.ukr.education
Профіль викладача	
Консультації	четвер з 16.00 до 17.00; платформа Google Meet / Zoom

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Практикум з української мови – одна з циклу лінгвістичних дисциплін, що відіграє значущу роль у професійній підготовці майбутніх фахівців соціономічної галузі, оскільки є основою формування професійно-комунікативних умінь педагогів, для яких навички володіння словом є дієвим засобом суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Навчальна дисципліна зорієнтована на систематизацію й поглиблення знань сучасної української літературної мови; на вироблення вмінь користуватися ними в практичних мовленнєвих сферах; покликана допомогти оволодіти орфоепічними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними, стилістичними нормами української мови в її усній і писемній формах; надати необхідні знання й виробити навички лінгвістичного аналізу літературної мови та її стилістичних засобів вираження; виробити навички самостійної роботи, уміння аналізувати, розпізнавати й правильно кваліфікувати мовні явища; сприяти ефективному засвоєнню практичних знань, удосконаленню мовленнєвої, комунікативної компетенцій.

Мета курсу – допомогти здобувачам освіти повторити основні поняття й удосконалити володіння нормами сучасної літературної мови; прищепити чуття естетики мовлення; поглибити та систематизувати знання про основні правила української орфографії та пунктуації, наукові знання про традиційні й нові підходи щодо класифікації та кваліфікації різних лексичних, фонетичних та словотвірних явищ.

Завдання курсу:

- узагальнити набуті знання з української мови, удосконалити практичні навички використання мовних засобів;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм;
- забезпечувати досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного та писемного мовлення;
- розвивати творче мислення студентів; формувати правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності педагога;
- виховувати повагу до української літературної мови та мовних традицій.

Попередні навчальні компетентності, необхідні для успішного засвоєння студентами навчального змісту практикуму з української мови: знання шкільного курсу української мови, змісту дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Узагальнені набуті компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК6 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології .

Спеціальні компетентності (СК)

СК3 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК10 Здатність до активного залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

СК14 Здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей.

Очікувані результати навчання

РН7 Проводити моніторинг якості навчальних досягнень, здійснювати контроль і оцінювання учнів початкової школи.

РН10 Взаємодіяти з колегами, профільними фахівцями та іншими учасниками освітнього процесу початкової школи.

РН15 Розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, та усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ, ВИКЛАДАННЯ, КОНТРОЛЮ

Надається перевага інноваційним формам занять та методам викладання, оцінювання.

Лекції передбачають безпосередній контакт викладача з аудиторією. З метою активізації пізнавальної діяльності здобувачі освіти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних ситуацій, в обговоренні дискусійних питань, що не лише сприяє осмисленню та усвідомленню теоретичного матеріалу тематичної лекції, а й розвиває мисленнєво-мовленнєву діяльність майбутніх фахівців.

Практичні заняття містять кілька складників: 1) когнітивний (теоретичний блок як логічно структурований перелік ключових питань та понять, зміст яких здобувачі освіти мають опанувати), спрямований на повторення раніше вивченого теоретичного матеріалу; 2) операційно-технологічний (практичний блок), метою якого є формування практичних умінь і навичок.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність-учіння здобувача освіти, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни та містить завдання різного типу.

Методи навчання: словесні (лекція, бесіда), наочні (демонстрування, ілюстрування), практичні (виконання вправ, завдань).

Організаційні та навчальні обов'язки здобувачів освіти

- відвідувати лекції (очно / дистанційно (з використанням синхронних технологій дистанційного навчання)), опрацьовувати матеріали з використанням асинхронних дистанційних технологій навчання (Google Class);
- брати участь у практичних заняттях (очно, дистанційно (з використанням синхронних технологій дистанційного навчання)) в обговоренні теоретичних питань, виконанні колективних та індивідуальних завдань, тестуваннях тощо; виконувати завдання за планами практичних занять, опрацьовувати матеріали з використанням асинхронних дистанційних технологій навчання (Google Class);
- самостійно оволодівати теоретичним матеріалом окремих тем або питань за рекомендованою літературою, складати конспекти, таблиці, схеми, виконувати завдання самостійної роботи різного рівня;
 - вчасно виконувати завдання поточного, модульного контролю;
 - у разі потреби звертатися за додатковою консультацією до викладача за змістом навчальної дисципліни;
 - у випадку незгоди з отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем;
 - дотримуватися вимог та принципів академічної доброчесності;
 - дотримуватися правил техніки безпеки й охорони праці.

**Орієнтовна структура залікових кредитів
(денна форма навчання)**

№ з/п	Тема	Орієнтовна кількість годин, відведених на:		
		аудиторні заняття		самостійну роботу (СР)
		лекції	практичні	
Модуль 1. Орфоепія та орфографія				
1	Вступ. Норми сучасної української мови. Основні поняття та принципи української орфографії. Фонетика і правопис. Передача на письмі голосних і приголосних звуків. Орфоепія як наука про норми літературної вимови. Закони й засоби милозвучності української мови.	2	2	4
3	Будова слова і правопис. Правопис значущих частин слова. Творення та правопис складних слів. Правопис слів із частинами <i>напів-, пів-</i> .		2	2
4	Правопис змінюваних іменних частин мови. Поділ слів на частини мови. Загальна характеристика іменника. Відмінкові закінчення іменників. Правопис власних назв. Творення і правопис імен по батькові.	2	2	2
5	Загальна характеристика прикметника. Творення та правопис ступенів порівняння прикметників.		2	4
6	Загальна характеристика числівника. Правопис числівників і відчислівникових складних слів. Відмінювання кількісних числівників. Зв'язок числівників з іменниками.		2	4
7	Загальне поняття про займенник. Відмінювання і правопис займенників. Уживання займенників.		2	4
8	Дієслово та його форми. Вид і перехідність дієслів. Способи і часи дієслова. Особа. Визначення дієвідміни дієслова. Складний і складений майбутні часи. Наказовий спосіб.	2	2	2
9	Неособові форми дієслова. Дієприкметник. Творення і вживання активних дієприкметників. Творення і правопис пасивних дієприкметників. Безособові форми на <i>-но, -то</i> . Творення і вживання дієприслівників. Правопис частки <i>не</i> з дієсловами.	2	2	2
10	Незмінювані частини мови. Прислівник. Правопис прислівників.	2		4
11	Службові частини мови та вигук. Загальна характеристика та правопис прийменників. Загальна характеристика та правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших частин мови. Загальна характеристика часток. Правопис часток. Загальна	2	2	2

	характеристика вигуків. Правопис вигуків.			
Модуль 2. Синтаксис та пунктуація				
12	Загальні відомості про речення та розділові знаки. Будова та види речення.	2		2
13	Просте речення. Розділові знаки в простому реченні. Однорідні члени речення, розділові знаки в них.	2	2	2
14	Відокремлені члени речення. Умови відокремлення. Розділові знаки при відокремлених членах речення.	2	2	2
15	Розділові знаки в реченнях зі звертаннями та вставними словами.		2	2
16	Складне речення. Розділові знаки між частинами складного речення.	2	2	2
17	Пряма мова і цитати. Розділові знаки у реченнях з прямою мовою. Діалог.		2	2
	Усього	20	28	42

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальні досягнення студентів оцінюються системою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на практичних заняттях і має на меті перевірити рівень засвоєння студентами науково-теоретичної інформації та виконання практичних завдань.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчальних досягнень студентів на його завершальних етапах. Підсумковий контроль у межах дисципліни здійснюється як семестрове оцінювання та виставлення заліку.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання передбачає врахування повноти й правильності відповіді на поставлені питання тесту та виконання завдань, вміння студента використовувати теоретичні знання на практиці.

Регламент оцінювання результатів навчання студентів

Вид навчальної діяльності	Опрацювання матеріалів лекцій	Виконання завдань практичних робіт	Виконання завдань модульного контролю	СРС	Підсумковий контроль (залік)
Ваговий коефіцієнт	0,1	0,3	0,3	0,2	0,1

ВК (ваговий коефіцієнт) – числовий коефіцієнт (параметр), що відображає рівень значимості виду діяльності здобувача освіти, порівняно з іншими факторами, який впливає на загальну кількість балів і розподіляється окремо за кожний вид роботи (сума всіх вагових коефіцієнтів дорівнює 1).

Усі види навчальної діяльності оцінюються за чотирибальною національною шкалою та переводяться у бали та оцінку ECTS за наведеною шкалою з урахуванням вагових коефіцієнтів

Відповідність шкал оцінювання (національної та європейської (ECTS))

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка		
A	4,51-5,00	90-100	5	зараховано	<i>Відмінно</i> - студент демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями (дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, виконання практичних завдань та вправи є правильними, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу). Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
	4,55	91			
4,51	90				
B	4,01- 4,50	82-89	4	зараховано	<i>Добре</i> – студент демонструє достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями та навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав всі практичні завдання з незначними недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			
	4,29	86			
	4,22	85			
	4,15	84			
	4,08	83			
4,01	82				
C	3,50-4,00	74-81	4	зараховано	<i>Добре</i> – студент демонструє середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав практичні завдання з недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	4,00	81			
	3,92	80			
	3,85	79			
	3,78	78			
	3,71	77			
	3,64	76			
	3,57	75			
3,50	74				
D	2,86-3,49	64-73	3	зараховано	<i>Задовільно</i> – студент демонструє середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками (дає правильну відповідь не менше ніж на 64%
	3,49	73			
	3,42	72			
	3,35	71			

	3,28	70			питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
	3,21	69			
	3,14	68			
	3,07	67			
	3,00	66			
	2,93	65			
	2,86	64			
E	2,51-2,85	60-63	3		<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього (дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на більшість запитань дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
	2,85	63			
	2,73	62			
	2,62	61			
	2,51	60			
FX	2,00-2,50	35-59	2	не зараховано	<i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни (дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.
F	0,00-1,99	1-34	2		

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Базується на тому, що всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Положення про Відокремлений структурний підрозділ «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» та Правил внутрішнього розпорядку Коледжу, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності відповідно до «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Відокремленому структурному підрозділі “Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка”».

Здобувачі фахової передвищої освіти, які одержали незадовільну оцінку (FX) за шкалою ECTS, мають змогу ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання заліку з навчального курсу допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється наказом директора. Студенти, які отримали незадовільну оцінку (F) за шкалою ECTS, проходять обов'язкове повторне вивчення дисципліни відповідно до чинних нормативних положень Міністерства освіти і науки України та закладу фахової передвищої освіти.

5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Блажко М., Омельчук С. Правописний практикум з української мови. Норми нової редакції «Українського правопису». Київ : Грамота, 2020. 224 с.
2. Глазова О. П. Українська орфографія : навч. посіб. Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2008. 384 с.
3. Глазова О. П. Українська пунктуація : навч. посіб. Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2006. 352 с.
4. Громик Ю. В. Український правопис : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 166 с.
5. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навч. посіб. 9-те вид., стереотипне. Київ : Вища школа, 2011. 303 с.
6. Межов О. Г. Українська мова. Практикум із правопису та граматики : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 116 с.
7. Омельчук С. А. Практикум з правопису української мови: система дослідницьких вправ : навч. посіб. Київ : Грамота, 2009. 224 с.
8. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. / за ред. С. О. Карамана. Київ : Літера ЛТД, 2011. 327 с.
9. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс : навч. посіб. Київ : Алерта, 2020. 284 с.
10. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т української мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>
11. Фурдуй М. І. Українська мова. Практикум. Київ : Либідь, 2011. 416 с.
12. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ : Освіта, 2012. 270 с. URL: <https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/dpdf>
13. Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова: практикум із пунктуації: навч. посіб. Київ : Знання, 2009. 262 с.

Додаткова література

1. Авраменко О. Було – стало. Нові зміни у правописі. Київ, 2019. 40 с.
2. Авраменко О., Тищенко О. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання Київ : Книголав, 2023. 200 с.
3. Ажнюк Б., Стріха М. Про нову редакцію українського правопису. *Літературна Україна*. 2018. № 30. С. 7.
4. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ : Ірпінь : Перун, 2003. 896 с.
5. Голосовська Г. Г. Українська мова для всіх : навч. посіб. 2-ге вид., випр., доп. Київ : Академія, 2015. 208 с.

6. Голуб Н. Основні принципи української орфографії. *Дивослово*. 2016. № 10. С. 24–28.
7. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. Київ : Наук. думка, 2004. 204 с.
8. Калинич Л. Зошит для підготовки до ЗНО на уроках української мови в 10 класі. Орфографія. Київ : Соняшник, 2019. 128 с.
9. Лозова Н. Є., Фридрак В. Б. Дзвона чи дзвону? або -а(-я) чи -у(-ю) в родовому відмінку : словник-довідник. Київ : Наук. думка, 2007. 168 с.
10. Омельчук С. Прийменники *через* і з у складі слівформ на позначення дефісного правопису слів. *Українська мова*. 2017. № 1. С. 66–76.
11. Омельчук С. Функціонування в сучасній українській мові прийменниково-іменникових конструкцій на позначення дефісного написання слів. *Дивослово*. 2016. № 5. С. 21–26.
12. Передрій Т. Складні випадки правопису великої літери. *Дивослово*. 2017. № 5. С. 24–26.
13. Хом'як І. Компетентнісний підхід до навчання правопису української мови. *Українська мова й література в школах України*. 2017. № 11. С. 17–21.
14. *Читай і знай! – 2: Довідник-практикум з фонетики, орфоєпії, орфографії, лексикології, фразеології сучасної української мови* / О. Я. Лаврінець, К. С. Симонова, І. А. Ярошевич. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. 206 с.
15. *Читай і знай!: Довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови* / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, О. Я. Лаврінець, К. С. Симонова, Л. Ф. Ціпцюра. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 198 с.
16. Шевчук С. В. Разом, окремо, через дефіс : словник-довідник. Київ : Видавництво А.С.К., 2003. 416 с.

Електронні ресурси

1. Лінгвістичний портал з української мови. URL: <http://www.mova.info>
2. Мова – ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua>
3. Портал української мови та культури URL: <https://slovnnyk.ua/>
4. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду НАН України. URL: <http://www.ulif.org.ua>